

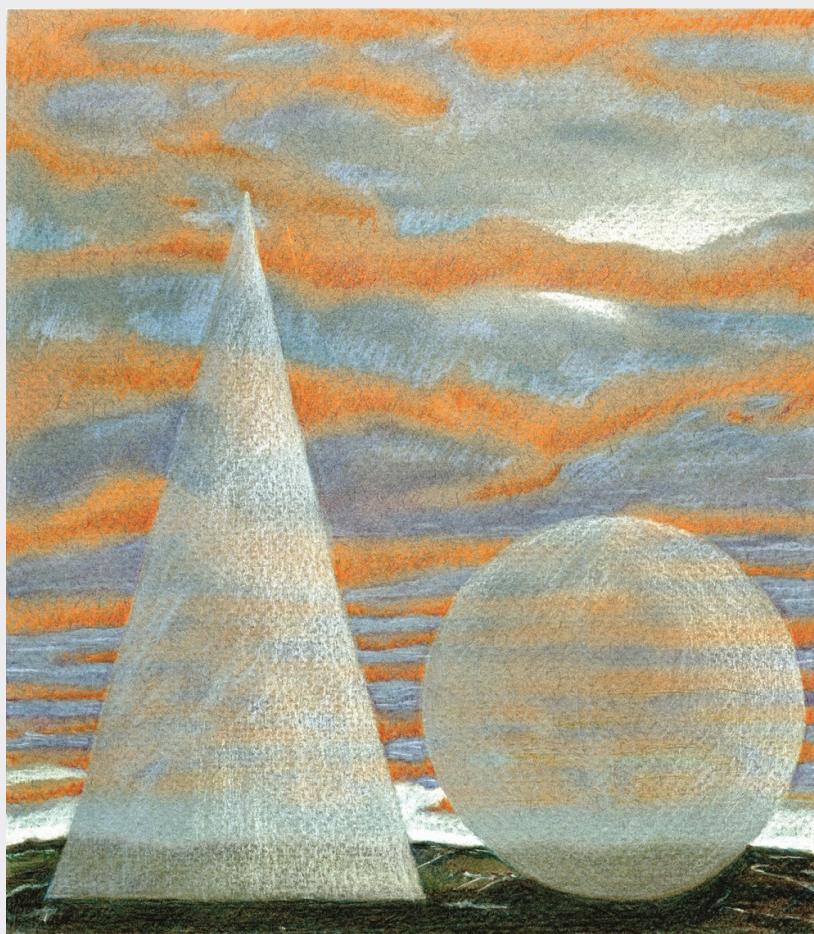
Uniwersytet
Wrocławski

Dookoła Wojtek...

Księga pamiątkowa poświęcona
Doktorowi Arturowi Wojciechowi Preisnerowi

pod redakcją:

Ryszarda Balickiego i Mariusza Jabłońskiego

Wrocław 2018

Dookoła Wojtek...

Księga pamiątkowa poświęcona

Doktorowi Arturowi Wojciechowi Preisnerowi

Dookoła Wojtek...
Księga pamiątkowa poświęcona
Doktorowi Arturowi Wojciechowi Preisnerowi

pod redakcją

Ryszarda Balickiego

Uniwersytet Wrocławski

Mariusza Jabłońskiego

Uniwersytet Wrocławski

Wrocław 2018

Kolegium Redakcyjne

prof. dr hab. Leonard Górnicki – przewodniczący

dr Julian Jezioro – zastępca przewodniczącego

mgr Aleksandra Dorywała – sekretarz

mgr Ewa Galyga-Michowska – członek

mgr Bożena Górna – członek

mgr Tadeusz Juchniewicz – członek

Recenzent: *Prof. dr hab. Krzysztof Wójtowicz*

© Copyright by Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

Korekta: *Dorota Sideropulu, Joanna Kokocińska*

Projekt i wykonanie okładki: *Karolina Drozd*

Na okładce: obraz *Wojtki Pajęczkowskiego*

Skład i opracowanie techniczne: *Aleksandra Kumasza eBooki.com.pl*

Zdjęcie dra Artura W. Preisnera wykonał *Ryszard Balicki*

Druk: *Drukarnia Beta-druk, www.betadruk.pl*

Wydawca

E-Wydawnictwo. Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa.

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

ISBN 978-83-66066-00-7 (druk)

ISBN 978-83-66066-01-4 (online)

Spis treści

Słowo wstępne	15
Ryszard Balicki, Małgorzata Masternak-Kubiak	
Wspomnienie o Doktorze Arturze Wojciechu Preisnerze	17
Bibliografia prac Doktora Artura W. Preisnera	23
Artur Preisner	
Dookoła Wojtek. Jeszcze o bezpośrednim stosowaniu Konstytucji RP	33
ROZDZIAŁ I. KONSTYTUCJONALIZM W POLSKIM SYSTEMIE USTROJOWYM	
Bogusław Banaszak	
Prawne znaczenie Preambuły do Konstytucji RP z 1997 roku	49
Agnieszka Bień-Kacała	
Polski przypadek <i>judicialization of politics</i> . Kilka słów o roli TK po 2015 roku	57
Andrzej Bisztyga, Daniel Wojtczak	
Teoretyczne i komparatystyczne uwagi o trybie zmiany konstytucji i jej preambuły	65
Jerzy Ciapała	
Kilka uwag o doktrynalnych uwarunkowaniach aktualnego kryzysu ustrojowo-politycznego w Polsce	77
Jerzy Jaskiernia	
Spór o reguły bezpośredniego stosowania Konstytucji RP	87
Robert Kropiwnicki	
Wokół wartości i zasad konstytucyjnych	103
Maria Kruk	
Jak nie dookoła... to na przełaj lub fortelem, czyli kilka uwag o wybranych zjawiskach praktyki konstytucyjnej	117
Anna Młynarska-Sobaczewska	
Wokół pojęcia momentu konstytucyjnego	133
Jędrzej Pliszka	
O potrzebie badań nad pojmowaniem państwa w konstytucji z 1997 roku	143
Jacek Sobczak	
Tożsamość narodowa jako zagadnienie konstytucyjne	165

Viktoria Serzhanova, Edyta Krzysztofik

Zasada państwa prawa w polskim systemie prawnym oraz konsekwencje jej naruszenia w prawie Unii Europejskiej	175
---	-----

Anna Rytel-Warzocha, Andrzej Szmyt

Kilka uwag na tle aktualnych przemian konstytucyjnych w Polsce	187
--	-----

ROZDZIAŁ II. PRAWA CZŁOWIEKA I OBYWATELA

Anna Frankiewicz-Bodynek

O należyтым pojmowaniu dziedzictwa narodowego i jego aksjologicznych podstawach	199
---	-----

Leszek Garlicki

Prawo do ochrony zdrowia na tle „prawa do życia” (uwagi o aktualnym orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka)	211
---	-----

Ewa Golka-Jastrząb

Zależność pomiędzy prawem własności intelektualnej i prawami człowieka ...	221
--	-----

Mariusz Jabłoński, Krzysztof Wygoda

Reforma ochrony danych osobowych – konsekwencje ograniczonego stosowania ogólnego rozporządzenia o ochronie danych w sferze publiczno-prawnej (zagadnienia wybrane)	231
---	-----

Sylwia Jarosz-Żukowska

Sprawa nacjonalizacji przemysłu w Polsce przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka	247
--	-----

Piotr Kapusta

Godne a minimalne wynagrodzenie – uwagi na tle Konstytucji RP oraz standardów prawa międzynarodowego	257
--	-----

Krzysztof Kozłowski

Gwarancja prawa do opieki dyplomatycznej i konsularnej jako element instytucji obywatelstwa Unii Europejskiej	269
---	-----

Jerzy Oniszczyk

Prawa człowieka a ustawowe bezprawie. Opór jednostki – kryterium krzywdy ..	279
---	-----

Anna Śledzińska-Simon

O cukierniku i o drukarzu, czyli o dwóch tradycjach praw człowieka	299
--	-----

Jakub Rzucidło, Justyna Węgrzyn

Wybrane problemy ochrony danych dotyczących zdrowia pacjenta w kontekście ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz RODO	313
---	-----

Wiktor Trybka

Gwarancje konstytucyjnego prawa do nauki w szkole niepublicznej	327
---	-----

Ewa Tuora-Schwierskott	
Równouprawnienie kobiet w miejscu pracy w świetle regulacji prawa niemieckiego i rozwiązań prawnych Unii Europejskiej	337
ROZDZIAŁ III. NORMATYWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY FUNKCJONOWANIA PAŃSTWA	
Ryszard Balicki	
Demokracja w czasach Internetu	347
Michał Bartoszewicz	
Definicje legalne w świetle zasady określoności prawa	355
Maciej Berek	
Rozpatrywanie przez Sejm dokumentów sprawozdawczych z działalności konstytucyjnych organów państwowych	365
Krzysztof Bramorski	
Ocena skutków regulacji jako narzędzie poprawy jakości stanowienia prawa w Polsce	375
Monika Giżyńska	
Kilka uwag dotyczących współczesnych wyborów i demokracji przedstawicielskiej	385
Paulina Glejt, Piotr Uziębło	
Kilka uwag o „nowych” instrumentach partycypacji mieszkańców na poziomie samorządowym	393
Sebastian Kubas	
Zwolnij, profesorze – o społecznej doniosłości niespiesznej edukacji konstytucyjnej	405
Paweł Kuczma	
Konsultacje społeczne jako instrument korporacjonizmu	413
Artur Ławniczak	
Dywagacje na temat zasady jedności władzy państwowej	427
Małgorzata Masternak-Kubiak	
Przesłanki zawieszenia organów gminy i ustanowienia zarządu komisarycznego	439
Krzysztof Skotnicki	
Kilka słów o <i>i-votingu</i>	447
Artur Trubalski	
Stany nadzwyczajne w Konstytucji RP z 1997 roku jako mechanizm zapewnienia bezpieczeństwa państwa	455

ROZDZIAŁ IV. ZAGADNIENIA WŁADZY SĄDOWNICZEJ

Dariusz Dudek

Spory kompetencyjne przed Trybunałem Konstytucyjnym – konflikt w prawie czy prawo do konfliktu	467
---	-----

Mirosław Granat

La CEDH et les juges nationaux en Pologne	489
---	-----

Lech Jamróz

Prawo do sądu a zjawisko pieniatwa sądowego	495
---	-----

Justyna Michalska

„Sprawa” – pojęcie definiowane w oparciu o art. 45 ust. 1 Konstytucji RP	505
--	-----

Beata Stępień-Zalucka, Mariusz Załucki

Pytania prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w związku z potrzebą wykładni przepisów prawnosпадkowych	511
--	-----

Edyta Tkaczyk

Wyroki Trybunału Konstytucyjnego o odżyciu przepisów	525
--	-----

ROZDZIAŁ V. KONSTYTUCYJNO-PRAWNE PROBLEMY PAŃSTW OBCYCH

Stanisław Bożyk

System wyborczy a układ sił politycznych w parlamencie Nowej Zelandii	535
---	-----

Krzysztof Complak

Artykuł 41 Konstytucji Meksyku (brzmienie, objaśnienia, znaczenie)	545
--	-----

Daniel Dyjak

Kanton Jura – szwajcarska droga od konfliktu do konsensusu	557
--	-----

Krzysztof Eckhardt

Mandat przedstawicielski a tzw. klauzula czechosłowacka (rozważania na tle przepisów Konstytucji Ukrainy)	567
--	-----

Magdalena Frąckowiak, Michał Bernaczyk

Privacy, new technology and constitutional adjudication in the light of Antonin Scalia’s originalist interpretation	583
--	-----

Sabina Grabowska

Prezydent Słowenii – regulacje spraw związanych z odpowiedzialnością kon- stytucyjną głowy państwa	593
---	-----

Radosław Grabowski

Fakultatywne referendum zatwierdzające w procesie zmiany konstytucji w państwach europejskich. Forma partycypacji obywatelskiej czy instytucja fasadowa?	601
--	-----

Marcin Grzybowski, Marian Grzybowski

Ochrona dóbr osobistych i prywatności uczestników kampanii wyborczej w Stanach Zjednoczonych Ameryki i w Szwecji a prowadzenie blogów wyborczych	609
--	-----

Andrzej Poglódek

Procedura zmiany konstytucji republiki Federacji Rosyjskiej na przykładzie Republiki Sacha (Jakucja)	621
--	-----

Krzysztof Urbaniak

Wybór spikera brytyjskiej Izby Gmin w świetle prawa, zwyczajów i praktyki parlamentarnej	633
Noty o Autorach	645

Artur W. Preisner

Słowo wstępne

Przygotowana publikacja ma specjalny charakter. Służąc pogłębieniu badań nad wieloma interesującymi zagadnieniami prawa konstytucyjnego (zarówno polskiego, jak i państw obcych), stanowi dowód pamięci o naszym zmarłym w 2017 roku koledze – Doktorze Arturze (Wojtku) Preisnerze.

Wojtek przez kilkadziesiąt lat był naszym kolegą i mentorem w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Administracji, a potem także i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Swoim humorem i niepowtarzalnym podejściem, zarówno do życia, jak i do zgłębiania nauki prawa konstytucyjnego, motywował nas do podejmowania różnego rodzaju wyzwań i projektów badawczych. Jego inspiracja, a przede wszystkim merytoryczna pomoc stanowiły fundament wielu konkretnych prac naukowych, które ukazały się na przestrzeni kilkudziesięciu ostatnich lat.

Wojtek angażował się także w liczne projekty o zasięgu ogólnokrajowym, i to nie tylko jako autor poszczególnych opracowań, ale również jako koordynator prac w ramach wieloosobowych zespołów badawczych. Działalność ta pozwoliła wielu osobom, które nie są związane z wrocławską Katedrą Prawa Konstytucyjnego, na bliższe poznanie i docenienie Jego umiejętności pogodzenia radości życia i merytorycznej pracy naukowej.

Po Jego śmierci wspólnie uznaliśmy, że najlepszym wyrazem podziękowania za Jego obecność wśród nas będzie przygotowanie publikacji, w której nie tylko my – koleżanki i koledzy z wrocławskiej Katedry Prawa Konstytucyjnego – ale również wszyscy, którzy mieli okazję poznać Wojtkę (w tym również studenci wypromowani przez Niego na magistrów), będą mogli oddać cześć Jego pamięci w formie, która wydaje się być najbardziej trafna i najlepiej związana z Jego życiem, czyli w ramach publikacji dedykowanego Mu opracowania naukowego.

Przedstawiane Państwu opracowanie jest więc zbiorem kilkudziesięciu artykułów dotyczących szeregu zagadnień z szeroko rozumianego prawa konstytucyjnego. Wielowątkowa problematyka wpisuje się niejako w zakres zainteresowań Wojtki, który nie ograniczał się do jednego wybranego problemu, ale starał się poznać i zrozumieć wiele nowych kwestii, mających wpływ na identyfikację zastanych pojęć i mechanizmów definiujących ustroj państwa, wolności i prawa człowieka, systemów rządów, procesów stanowienia prawa, czy wreszcie wpływu nowoczesnych technologii na funkcjonowanie państwa, a w nim także i jednostki.

Mamy nadzieję, że publikacja ta pozwoli nam nie tylko na pogłębienie wiedzy z zakresu prawa konstytucyjnego, ale – przede wszystkim – pozostanie na zawsze wyrazem pamięci środowiska polskich konstytucjonalistów o swoim Koleździe – Doktorze Arturze Wojciechu Preisnerze.

Redaktorzy

Wrocław, marzec 2018 r.

Noty o Autorach

Ryszard Balicki – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Członek zespołów redakcyjnych „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego” i „Przeglądu Prawa i Administracji” oraz redaktor tematyczny „Folia Iuridica Universitatis Wratislaviensis”. Członek Zarządu Polskiego Towarzystwa Prawa Konstytucyjnego.

Bogusław Banaszak – prof. zw. dr hab., *dr h.c. multi.*, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego; sędzia Trybunału Stanu. Od kwietnia 2013 r. był członkiem tytularnym Grupy Niezależnych Ekspertów do spraw Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego Rady Europy – Strasburg, a od 2016 r. członkiem Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji przez Prawo (tzw. Komisji Weneckiej). Zmarł nagle 9 stycznia 2018 r.

Michał Bartoszewicz – dr nauk prawnych, prawnik konstytucjonalista zatrudniony na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej. Do głównych zainteresowań autora należą kwestie społeczeństwa obywatelskiego w powiązaniu z praktyką ustrojową i podstawowe zagadnienia praw człowieka. W ostatnich latach obszar badań poszerzył o regulację statusu języka polskiego (monografia *Język polski i jego ochrona prawna w polskim porządku konstytucyjnym*, Warszawa 2017) oraz językowych aspektów tworzenia prawa.

Maciej Berek – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, kierownik Podyplomowego Studium Legislacji na tym Wydziale, wicedyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli, radca prawny, w latach 2007–2015 prezes Rządowego Centrum Legislacji oraz sekretarz Rady Ministrów.

Michał Bernaczyk – dr hab., adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, radca prawny, ekspert zewnętrzny Biura Analiz Sejmowych. Współpracuje z Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej UW.

Agnieszka Bień-Kacała – dr hab., profesor w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jest członkiem komitetu redakcyjnego „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego” oraz rady programowej „Studiów z Zakresu Nauk Prawnoustrojowych”.

Andrzej Bisztyga – dr hab., profesor i kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego, profesor i kierownik Katedry Prawa i Administracji w Górnośląskiej Wyższej Szkole Handlowej im. Wojciecha Korfanteo w Katowicach.

Stanisław Bożyk – dr hab., profesor Uniwersytetu w Białymstoku. Kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu w Białymstoku. Członek Rady Naukowej Wydawnictwa Temida 2.

Krzysztof Bramorski – absolwent Uniwersytetu Wrocławskiego, studiował także w Rheinische Friedrich-Wilhelms Universität w Bonn; od 2001 r. radca prawny. Publikował m.in. na łamach „Gazety Prawnej” i „Rzeczpospolitej”. W latach 2011–2013 członek zespołu ekspertów Forum Debaty Publicznej „Sprawne i służebne państwo” w Kancelarii Prezydenta RP. Konsul Honorowy Wielkiego Księstwa Luksemburg na Dolnym Śląsku i Opolszczyźnie, Pełnomocnik Marszałka Województwa Dolnośląskiego ds. Kontaktów Międzynarodowych oraz członek Prezydium Dolnośląskiej Izby Gospodarczej.

Jerzy Ciapała – dr hab., profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Szczecińskiego, pracownik Katedry Prawa Konstytucyjnego i Integracji Europejskiej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, członek Komitetu Nauk Prawnych PAN. Radca prawny.

Krystian Complak – prof. zw. dr hab., pracownik Katedry Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, stały profesor wizytujący: Meksyk (CENHIES), Peru (PUCP), Tunezja (Universitaire de Jendouba), Kuwejt (KILAW), Kazachstan (państwowe uniwersytety w Astanie i Karagandzie), Indie (SGT University). Członek rady naukowej Międzynarodowej Akademii Prawa Konstytucyjnego w Tunisie. Profesor honorowy Uniwersytetu de San Martín de Porres w Limie oraz Hidalgeńskiego Centrum Wyższych Studiów (Pachuca, Meksyk). Członek redakcji ponad dwudziestu zagranicznych czasopism naukowych.

Dariusz Dudek – prof. zw. dr hab., kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Od 1991 r. adwokat. Członek Komisji Prawniczej Oddziału PAN w Lublinie oraz Rad Naukowych trzech czasopism prawniczych: „Roczników Nauk Prawnych KUL”, „Teki Komisji Prawniczej PAN. Oddział w Lublinie” oraz „Studiów Iuridica Lublinensia”.

Daniel Dyjak – doktorant w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Absolwent Uniwersytetu Wrocławskiego oraz stypendysta Rządu Szwajcarskiego na Uniwersytecie Zuryckim.

Krzysztof Eckhardt – dr hab., prof. WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej, kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego i Stosunków Międzynarodowych WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej. Członek komitetu redakcyjnego „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego”.

Anna Frankiewicz-Bodynek – dr nauk prawnych, adiunkt w Zakładzie Prawa Konstytucyjnego i Wyznaniowego, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego. Członek komitetu redakcyjnego „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego”.

Magdalena Frąckowiak – LLM o specjalizacji International Commercial Law, adwokat w Anglii i Walii oraz w Polsce, absolwentka prawa i historii sztuki na Uniwersytecie Wrocławskim, specjalistka w zakresie prawa korporacyjnego w kancelarii Leśnodorski, Ślusarek i Wspólnicy.

Leszek Garlicki – prof. zw. dr hab., dr h.c. Profesor w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku, były sędzia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Monika Giżyńska – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Opiekun Studenckiego Koła Naukowego Ustrojów Politycznych „Casus”. Członek komitetu redakcyjnego „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego”.

Paulina Glejt – magister, asystentka w Katedrze Prawa Administracyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. Naukowo interesuje się problematyką egzekucji administracyjnej oraz budżetem obywatelskim.

Ewa Golka-Jastrząb – magister, specjalizuje się w tematyce prawa własności intelektualnej, w szczególności prawa autorskiego. Naukowo interesuje się problematyką ochrony prawnoautorskiej oraz prawami człowieka w kontekście własności intelektualnej. Zawodowo związana z Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Sabina Grabowska – dr hab., prof. nadzw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, kierownik Zakładu Teorii Państwa, Prawa i Polityki. Redaktor naczelny „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego”, członek „Constitutional Law Journals Network”. Stypendystka Krajowego Stypendium Wyjazdowego Fundacji na rzecz Nauki Polskiej (2006). Staż naukowy w Uniwersytecie Pawła Józefa Szafarika w Koszycach (Słowacja, 2008); wizyta studyjna w Staffordshire University (W. Brytania, 2010); profesor wizytujący Uniwersytetu Pawła Józefa Szafarika w Koszycach (Słowacja, 2015).

Radosław Grabowski – dr hab., prof. nadzw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, kierownik Zakładu Systemów Politycznych, sekretarz „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego”, członek „Constitutional Law Journals Network”. Staż naukowy w Uniwersytecie Pawła Józefa Szafarika w Koszycach (Słowacja, 2008); wizyta studyjna w Staffordshire University (W. Brytania, 2010); profesor wizytujący Uniwersytetu Pawła Józefa Szafarika w Koszycach (Słowacja, 2015).

Mirosław Granat – prof. zw. dr hab., kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku.

Marcin Grzybowski – dr nauk prawnych, absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego, studiował także na Uniwersytecie w Tilburgu (Holandia). Rzecznik patentowy w Krakowie.

Marian Grzybowski – prof. zw. dr hab., profesor w Katedrze Prawa Ustrojowego Porównawczego Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz kierownik Zakładu Nauki o Państwie w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku.

Mariusz Jabłoński – prof. zw. dr hab., kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Redaktor naczelny czasopisma „Przegląd Prawa i Administracji”.

Lech Jamróz – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Zainteresowania naukowe: pozycja ustrojowa Senatu RP, sądownictwo konstytucyjne, skarga konstytucyjna, władza sądownicza i wymiar sprawiedliwości, prawa i wolności oraz ich gwarancje.

Sylvia Jarosz-Żukowska – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Sekretarz redakcji „Przeglądu Prawa i Administracji”.

Jerzy Jaskiernia – prof. zw. dr hab., dyrektor Instytutu Prawa, Ekonomii i Administracji Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach; kierownik Zakładu Prawa Konstytucyjnego, Europejskiego i Międzynarodowego Publicznego. Członek Komitetu Nauk Politycznych Polskiej Akademii Nauk. Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Prawa Konstytucyjnego.

Piotr Kapusta – dr nauk prawnych, radca prawny, kierownik Pracowni Przygotowania do Aplikacji Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Krzysztof Kozłowski – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Robert Kropiwnicki – dr nauk prawnych, poseł na Sejm VI, VII i VIII kadencji, wieloletni członek Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej, Komisji Kodyfikacyjnej. Członek Komisji Weryfikacyjnej do spraw nieruchomości warszawskich w randze sekretarza stanu.

Maria Kruk – prof. zw. dr hab., dr h.c., kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego; była dyrektor Instytutu Nauk Prawnych PAN. Przewodnicząca Rady Naukowej kwartalnika „Ius Novum”.

Edyta Krzysztofik – dr nauk prawnych, adiunkt w katedrze Prawa Unii Europejskiej na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Zainteresowania naukowe: relacje pomiędzy prawem krajowym i unijnym, orzecznictwo TSUE, ograniczenia swobód personalnych rynku wewnętrznego.

Sebastian Kubas – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, autor książki *Parlament Szkocki. Dewolucja – wyzwanie dla Zjednoczonego Królestwa*, współautor pracy *Trener akademicki. Prawo konstytucyjne*.

Zainteresowania naukowe obejmują krytyczną refleksję nad prawem konstytucyjnym, ustrój państw anglo-amerykańskiego kręgu kulturowego oraz prawo parlamentarne i wyborcze.

Paweł Kuczma – dr nauk prawnych, radca prawny, starszy wykładowca w Instytucie Społeczno-Prawnym Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu, członek Rady Naukowej „Deutsch-Polnische Juristen-Zeitschrift”. Autor ponad siedemdziesięciu publikacji naukowych z zakresu prawa konstytucyjnego oraz praw człowieka.

Artur Ławniczak – dr hab., adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Członek-korespondent zespołu redakcyjnego „Nouvelle Ecole”.

Małgorzata Masternak-Kubiak – dr hab., prof. nadzw. w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Justyna Michalska – adiunkt na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego, kierownik Zakładu Prawa Konstytucyjnego na tymże Wydziale. Wieloletni pracownik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Oddział we Wrocławiu. Zainteresowania: prawo konstytucyjne, ustrój państwa, prawa człowieka, prawo zabezpieczenia społecznego.

Anna Młynarska-Sobaczewska – dr hab., prof. nadzw. w Instytucie Nauk Prawnych PAN, kierownik Zakładu Prawa Konstytucyjnego i Badań Europejskich w INP PAN. Zastępca redaktora naczelnego „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego”. Stypendystka Fundacji Kościuszkowskiej (2014–2015). Adwokat.

Jerzy Oniszczyk – prof. zw. dr hab., kierownik Katedry Administracji Publicznej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Autor ponad trzydziestu opracowań książkowych i ponad stu czterdziestu artykułów poświęconych zagadnieniom teoretycznym i filozoficznym dotyczącym państwa i prawa, a także problematyce prawa konstytucyjnego i swobód jednostki.

Jędrzej Pliszka – doktorant w Instytucie Nauk o Państwie i Prawie Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Naukowo koncentruje się na problemach z zakresu prawa ustrojowego i teorii państwa w nauce polskiej i europejskiej.

Andrzej Poglódek – dr nauk prawnych, absolwent prawa i stosunków międzynarodowych na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Porównawczego i Współczesnych Systemów Politycznych UKSW. Zainteresowania naukowe: ustroje państw Wspólnoty Niepodległych Państw oraz państw nieuznawanych.

Anna Rytel-Warzocho – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego i Instytucji Politycznych Uniwersytetu Gdańskiego. Zawodowe zainteresowania koncentruje przede wszystkim na zagadnieniach demokracji bezpośredniej i partycypacyjnej. Autorka monografii poświęconej instytucji referendum w państwach Europy

Środkowo-Wschodniej oraz kilkudziesięciu innych publikacji naukowych dotyczących różnych zagadnień polskiego i porównawczego prawa konstytucyjnego.

Jakub Rzucidło – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Administracyjnego na Wydziale Zarządzania i Administracji Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości w Wałbrzychu.

Viktoria Serzhanova – dr hab. prof. nadzw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, kierownik Zakładu Ustrojów Państw Europejskich na Wydziale Prawa i Administracji UR. Zainteresowania naukowe: prawo konstytucyjne, teoria państwa, ustroje państw współczesnych. Autorka około stu pięćdziesięciu prac naukowych publikowanych w językach: polskim, angielskim, rosyjskim, tureckim i słowackim.

Krzysztof Skotnicki – prof. zw. dr hab., kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Łódzkiego i Centrum Studiów Wyborczych UŁ. Redaktor Naczelny „Studiów Wyborczych”, członek kolegiów redakcyjnych „Právny obozor” i „Časopis pro právní vědu a praxi”. Prezes Polskiego Towarzystwa Prawa Konstytucyjnego oraz skarbnik Łódzkiego Towarzystwa Naukowego.

Jacek Sobczak – prof. zw. dr hab., kierownik Katedry Prawa Ochrony Własności Intelektualnej, Prodziekan Wydziału Prawa, SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego w Warszawie, sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku.

Beata Stępień-Zalucka – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego. Adwokat.

Andrzej Szmyt – prof. zw. dr hab., kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego i Instytucji Politycznych Uniwersytetu Gdańskiego, członek Komitetu Nauk Prawnych PAN. Redaktor naczelny „Gdańskich Studiów Prawniczych”.

Anna Śledzińska-Simon – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Stypendia badawcze w Węgierskiej Akademii Nauk, New York University School of Law, Europejskim Instytucie Uniwersyteckim (Florencja, Włochy), Columbia University School of Law (New York) oraz Max-Planck Institute for Comparative Public and International Law (Heidelberg). Członek redakcji „Anti-Discrimination Law Review”.

Edyta Tkaczyk – dr nauk prawnych, adwokat (niewykonujący zawodu). Specjalizuje się w prawie konstytucyjnym oraz zagadnieniach legislacji. Legislator w Biurze Legislacyjnym Kancelarii Sejmu oraz adiunkt w Wyższej Szkole Menedżerskiej w Warszawie.

Artur Trubalski – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Instytucji Prawnych i Praw Człowieka, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego, radca prawny.

Wiktor Trybka – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Administracyjnego i Finansowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Ewa Tuora-Schwierskott – prof. nadzw. dr hab., LLM wiceprezes Deutsch-Polnische Juristen Vereinigung z siedzibą w Berlinie, redaktor naczelny kwartalnika „Deutsch-Polnische Juristen-Zeitschrift” oraz prezes wydawnictwa prawniczego de-iure-pl.

Krzysztof Urbaniak – dr, prawnik i politolog, adiunkt w Zakładzie Systemów Politycznych Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Członek komitetu redakcyjnego „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego”. Radca prawny.

Piotr Uziębło – dr hab., prof. nadzw. w Katedrze Prawa Konstytucyjnego i Instytucji Politycznych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. Członek komitetu redakcyjnego „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego”.

Justyna Węgrzyn – dr nauk prawnych, adiunkt w Zakładzie Praw i Wolności Jednostki na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Daniel Wojtczak – dr nauk prawnych, konstytucjonalista, adiunkt w Katedrze Prawa i Administracji Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej im. Wojciecha Korfańskiego w Katowicach.

Krzysztof Wygoda – dr nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Od ponad dwudziestu lat specjalizujący się w tematyce ochrony danych osobowych i dostępie do informacji publicznej, autor i współautor wielu publikacji z tego zakresu. Członek komitetu redakcyjnego „Przeglądu Prawa Konstytucyjnego”.

Mariusz Załucki – dr hab., prof. nadzw. Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, dyrektor Instytutu Prawa Prywatnego, kierownik Katedry Prawa Cywilnego. Adwokat.

Dr Artur Wojciech Preisner był konstytucjonalistą i jest rzeczą naturalną, że w recenzowanej książce zamieszczono teksty poświęcone szeroko pojętej, wielowątkowej problematyce konstytucyjnej.

[...] Ich wydrukowanie [...] sprawi, że polska nauka prawa konstytucyjnego zostanie wzbogacona o opracowania uwzględniające zarówno dorobek teoretyczny, jak i praktykę konstytucyjną, także w wymiarze porównawczym. Artykuły mogą ponadto stanowić interesujący materiał dydaktyczny, który z powodzeniem można wykorzystać w procesie nauczania prawa konstytucyjnego.

Z recenzji wydawniczej prof. dr. hab. Krzysztofa Wójtowicza

ISBN 978-83-66066-00-7 (druk)

ISBN 978-83-66066-01-4 (online)